

Terjeszteni, népszerűsíteni kell a jó könyvet

A kalendáriumát féltve őrző öreg gazda, a Bibliát forgató parasztasszony, a limonáderegényt olvasó varrólány, a villamos útközjén pif-puf-regényt habzsoló pesti srác, a városligeti padon elmerülten biflázó diák, a könyvtárak tudós látogatói, este az ágyban olvasó intellektuel, a kávéházban ujságot böngésző pesti polgár között lehetnek társadalmi, világnézeti és szociális különbségek, de nincs különbség köztük a betű, a könyv, az írott szó elismerésében és szeretetében. A magyar demokrácia egyik legfőbb feladata, hogy jó könyvet adjon a betűre éhes, tudásra szomjas embertömegeknek.

A főváros vezetősége korán felismerte azt a lehetőséget, amit a jó könyv nyújt a demokratikus nevelés terén. A romeltakarítással egyidőben folytak a tárgyalások a Városházán egy községi kezelésben lévő könyvkiadó vállalat létesítésére. Ez a vállalat, a Budapest Székesfővárosi Irodalmi és Művészeti Intézet most ankétot rendezett, amelyen a könyvkiadás feladatait beszélték meg. Az ankétan megjelent irodalmi életünk sok kitűnősege, írók, újságírók, tudósok, képzőművészek, könyvkiadók, köztük *Heltai Jenő, Passuth László, Révész Mihály, Turóczy-Trostler József, Háy Gyula, Kmetty János* és még sokan mások.

Morvay Endre, a főváros alpolgármestere nyitotta meg az ülést. Kifejtette, hogy a fővárosnak, mint mindenben, a kultúra terjesztésében is elől kell járnia és mert a kultúra terjesztésének egyik legfőbb eszköze a nyomtatott betű, a maga keretein belül megszervezte a Székesfővárosi Irodalmi és Művészeti Intézetet olyan programmal, amelyre, különösen a jelenlegi viszonyok között magánkiadók nem vállalkozhatnak. De a főváros nem csupán saját vállalatával óhajtja a magyar könyvkiadás, tehát a magyar kultúra ügyét szolgálni, hanem

fel akarja karolni a magyar könyvkiadás ügyét általában, segítségére akar lenni mindenkinek, akiben a jóra való törekvésnek szándékát látja.

Budapest célja: a szegény, rombdöntött, kifosztott országnak szellemi újjáépítését, kulturális fellendítését a főváros eszközeivel is elősegíteni.

Vázsonyi Endre, az intézet igazgatója adott programot. A Budapesti Irodalmi Intézet hivatását a népművelésben ismerte fel s a népművelés egyértelmű a demokratikus propagandával. Az intézet azt ambicionálja, hogy példamutatóan működjék a közérdek szolgálatában.

Lőránth László, az intézet vezetője: Egységes sorozatban száz könyvet akar kiadni, azt a 100 könyvet, amely alapját képezi minden művészetnek, irodalomnak és tudománynak. Homerosztól, Platontól, Danten, Shakespeareen, Dosztojevszkin keresztül Marxig minden ember kezébe, aki olvasni tud és akar, el kell jutnia ezeknek a könyveknek.

Hegedüs Géza író rámutatott arra, hogy helytelen a ponyvátetikai szempontból megvetni. A fasizmus értett a kis ponyvafüzetekben rejlő propagatív eszközök kihasználásához, a demokratikus könyvkiadás feladata, hogy a kis füzetek keresettségét összekösse az etika propagálásával.

Rubinyi Mózes azt a kívánságát fejezte ki, hogy a Budapesti Irodalmi Intézet

a magyar urbanitás zászlóvivője, a városi, a nagyvárosi dolgozók életének irányítója, szépítője és hű tanítója legyen a magyarság és emberség iker-csillaga alatt.

Turóczy-Trostler József egyetemi tanár, fővárosi bizottsági tag örömmel állapította meg, hogy

a magyar tudós, költő és író újra Európa elé léphet, azt a

rabb, annál demokratikusabb és európaibb.

Sós *Endre* kifejtette, hogy a fővárosnak, bármilyen kevés pénz is van, az a feladata, hogy ráfizetéssel is elősegítse a szépirodalmi műveknek röpirat-áron való megjelenését. Az igazi irodalmat népszerű formában kell eljuttatni a tömegekhez.

Az ankét során nagy érdeklődés közben *Heltai Jenő* emelkedett szólásra.

A legégetőbb kötelesség — mondotta —, az író számára lehetővé tenni azt, hogy írjon.

Helyesli, hogy propagatív eszközöket is igénybevesznek a tömegek demokratikus átnevelésében, de az író előzetes irányítása nélkül megnehezíti számára az írást. A *l'art pour l'art* irodalmat nem vetné el, mert örülni kell, ha az író minden tendencia nélkül valami szépet ír. A jó író különben sem írhat demokráciaellenes művet, mert hiszen akkor az emberséget tagadná meg.

Passuth László a könyvkiadásban a belső tartalomra és a külső alakra egyformán lényegesnek az ízlést tartja. A fővárosi könyvkiadóvállalatának eddig megjelent termékei mindkét tekintetben megállják helyüket és a jövőre nézve is biztosítékot nyújtanak.

Balassa Imre kérte, tartsa szem előtt az intézet, hogy a legnagyobb népnevelő a történelem. Mai eslettségünk, hogy ide jutottunk, annak elsősorban a hamis történetírás és történelemtanítás miatt. Most, amikor az a sor-

sunk, hogy a tényekkel szembenézzünk, minél népszerűbb, becsületesebb és őszinte történelmi irodalomra van szükségünk.

Hajdu Henrik, a Fővárosi Könyvtár igazgatója, a könyvnek az olvasóhoz való eljuttatásával foglalkozott. Budapesten a sok könyvtárfiók mellett még villamoson is, a mozgó könyvtárak útján, főleg a főváros külső periferiáira elviszik az olvasókhöz az irodalmat.

A vidéki városok teherautókon vigyék a környező falvakba és tanyákra a könyveket,

Péczy Béla főjegyző összegezte az ankét eredményeit. A főváros a könyvkiadás terén is haladjon az élen, végezzen példát mutató tevékenységet. A legszélesebb néprétegek között fejlessze ki az olvasás szeretetét, olcsó, népszerűen megírt, igazi irodalmat tartalmazó kiadványaival. A Budapesti Irodalmi Intézet vállalja továbbá a szorosban vett budapesti vonatkozásokat, a budapesti helyi tudat irodalmi kialakítását, a városépítő, községi feladatok szolgálatát.

*

A magyar irodalom legjobbjaiknak, a főváros vezetőségének és a hozzáértő szakembereknek ez a találkozása meghatározta a demokratikus könyvkiadás tennivalóit.

In medias res! Nincs késlekedésre idő. Sok, jó és olcsó könyvet kell adni a kultúrára, irodalomra vágyó tömegeknek. *Városi munkás és falusi dolgozó egyformán és minél hamarabb részesüljön a nagy szellemekkel való találkozás áldásaiban.* Ne várjunk csodákat, mert csodák nincsenek. A demokratikus nevelés fő feltétele a jó könyv. Világosságot és fényt kell hozni oda, ahol eddig mesterséges sötétség uralkodott.

v. m.